

Заяць О.І.

*доктор економічних наук,
професор кафедри міжнародних економічних відносин
Державного вищого навчального закладу
"Ужгородський національний університет"*

Якоб Є.Й.

*аспірант кафедри міжнародних економічних відносин
Державного вищого навчального закладу
"Ужгородський національний університет"*

Zayats Olena

*Doctor of Economic Sciences,
Professor of International Economic Relations Department
State University "Uzhhorod National University"*

Yakob Evgen

*Postgraduate Student of the Department of International Economic Relations
State University "Uzhhorod National University"*

ЦИФРОВА ТОРГІВЛЯ ЯК НОВИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ПІДХІД ДО ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ ТОРГОВЕЛЬНОГО СЕКТОРУ

Анотація. У статті досліджується цифрова торгівля торгівлі в сучасній міжнародній економічній науці. Ідентифіковано, що цифрова торгівля представляє собою новий економічний підхід до діджиталізації торговельного сектору, яка розвивається в якості передової форми електронної торгівлі та транскордонної електронної комерції, що на сьогодні стала новим стимулом для розширення міжнародної торгівлі. Виявлено, що сучасна цифрова торгівля охоплює як діджиталізацію торгівлі, так і торгівлю цифровими товарами, включаючи продаж споживчих товарів і надання онлайн-послуг в інтернеті, а також потоки даних, що забезпечують глобальні ланцюжки створення вартості, послуги, що сприяють інтелектуальному виробництву. Зазначено, що міжнародна цифрова торгівля, яка включає фізичну та цифрову торгівлю, охоплює придбання цифрових послуг, таких як дистанційні обчислювальні послуги та архітектурні плани, що надаються онлайн, або цифрові, але фізично доставлені товари та послуги, наприклад, покупка товарів на онлайн-ринку або бронювання готелю через відповідну службу.

Ключові слова: цифрова торгівля, цифрове середовище, діджиталізація, електронна торгівля, міжнародна торгівля, міжнародні економічні відносини.

Вступ та постановка проблеми. Сучасний етап діджиталізації світової економіки значною мірою інтенсифікував розвиток цифрової торгівлі. Завдяки різноманітним характеристикам, таким як віртуалізація, платформізація, узагальнення та персоналізація, цифрова торгівля суттєво відрізняється від традиційної торгівлі і може реалізовувати прямі зв'язки між виробниками та споживачами через інтернет-платформу, яка менш обмежена часом і географічною відстанню, таким чином значно підвищуючи ефективність транзакцій. Крім того, малі та середні підприємства та індивідуальні споживачі ширше залучаються до міжнародної торгівлі, розширюючи сферу діяльності суб'єктів торгівлі. Об'єкти транзакцій і форми мають очевидні цифрові атрибути, а всі торгові процеси є електронними. Незважаючи на багато відмінностей, традиційна торгівля та цифрова торгівля узгоджуються з точки зору суті торгівлі, їх внутрішньої мотивації та економічного сенсу. Зокрема, обидві задовольняють відповідні потреби різних груп шляхом обміну товарами та

послугами, походять від міжнародного поділу праці та результату економії на масштабі, відіграють важливу роль у регулюванні співвідношення між попитом і пропозицією, сприяючи оптимальному розподілу та алокації ресурсів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам дослідження цифрової торгівлі в сучасній міжнародній економічній науці присвячені праці таких економістів-міжнародників, як М. Буррі, А. Чандер [2], Р. Балдвін [3], Б. Руканова, С. Хеннінгссон [4], О. Хансет, К. Люютінен [5], Б. Малкаві [6], Н. Зхоу, Х. Чен [7], С. Ааронсон [8], Дж. Мелезер [9], Дж. Джіанг [10], С. Зенг [12], О. Заяць [13; 16; 20], В. Спієзіа, Дж. Тсчеке [14], Е. Марел, М. Ферракане [17], П. Херман, С. Олівер [18], Б. Шенг [21], Ю. Шен [22].

Метою статті є ідентифікація цифрової торгівлі як нового економічного підходу до діджиталізації торговельного сектору.

Результати дослідження. Сучасна цифрова торгівля охоплює як діджиталізацію торгівлі, так і тор-

гівлю цифровими товарами, включаючи продаж споживчих товарів і надання онлайн-послуг в інтернеті, а також потоки даних, що забезпечують глобальні ланцюжки створення вартості, послуги, що сприяють інтелектуальному виробництву [1].

Цифрова торгівля стала ключовим фактором у зростанні цифрової економіки і джерелом вигоди від цього процесу, який супроводжується поступовим розвитком цифрової трансформації економіки та суспільства в цілому. Покращена цифрова трансформація призводить до виникнення ряду нових важливих тенденцій у сфері торгівлі. Серед них можна виділити появу глобальних ланцюжків створення вартості, що дозволяють виробникам ефективно керувати складними промисловими процесами з компонентами виробництва та послуг, розташованими у різних географічних місцях. Діджиталізація також робить послуги доступними для продажу, оскільки зникає необхідність у фізичному контакті з постачальником, що традиційно пов'язується з послугами. Цей процес, відомий як «сервісіфікація» (*servicification*), також включає поширення продуктів інформаційних технологій, як от смартфони або відеоігрові консолі, які потребують постійного оновлення програмного забезпечення, віддаленої обробки, віддаленого зберігання та доступу до цифрового контенту, що виходить за межі простої покупки продукту і, по суті, перетворює такі продукти на платформи для надання послуг [2].

Міжнародна цифрова торгівля, яка включає фізичну та цифрову торгівлю, охоплює придбання цифрових послуг, таких як дистанційні обчислювальні послуги та архітектурні плани, що надаються онлайн, або цифрові, але фізично доставлені товари та послуги, наприклад, покупка товарів на онлайн-ринку або бронювання готелю через відповідну службу. Спосіб доставки транзакції та тип продукту визначає середовище торговельної політики, оскільки зобов'язання та правила торгової політики відрізняються для товарів (GATT) та послуг (GATS). Важливо враховувати суб'єктів, які беруть участь у різних транзакціях. У цьому контексті цифрова торгівля сприяла зростаючій взаємодії B2B у межах глобальних ланцюжків створення вартості, відкривши нові можливості для взаємодії компаній, споживачів (домогосподарств) і урядів (через, наприклад, електронні закупівлі). Це стимулює глибший аналіз транзакцій і визначає типологію цифрової торгівлі (рис. 1), яка базується на вихідному потоці даних, що забезпечують торгівлю товарами та послугами. Орієнтовна типологія об'єднує «Як» (доставлено фізично чи в цифровий спосіб); Що (об'єкт потоку чи транзакції) і хто (актори) цифрової торгівлі. Вона є гнучкою і модульною, що дозволяє оновлення в різних вимірах з метою зменшення ризику морального старіння в міру появи нових технологій [3].

В табл. 1 наведено індикативну типологію цифрової торгівлі. Дану типологію можна використати для

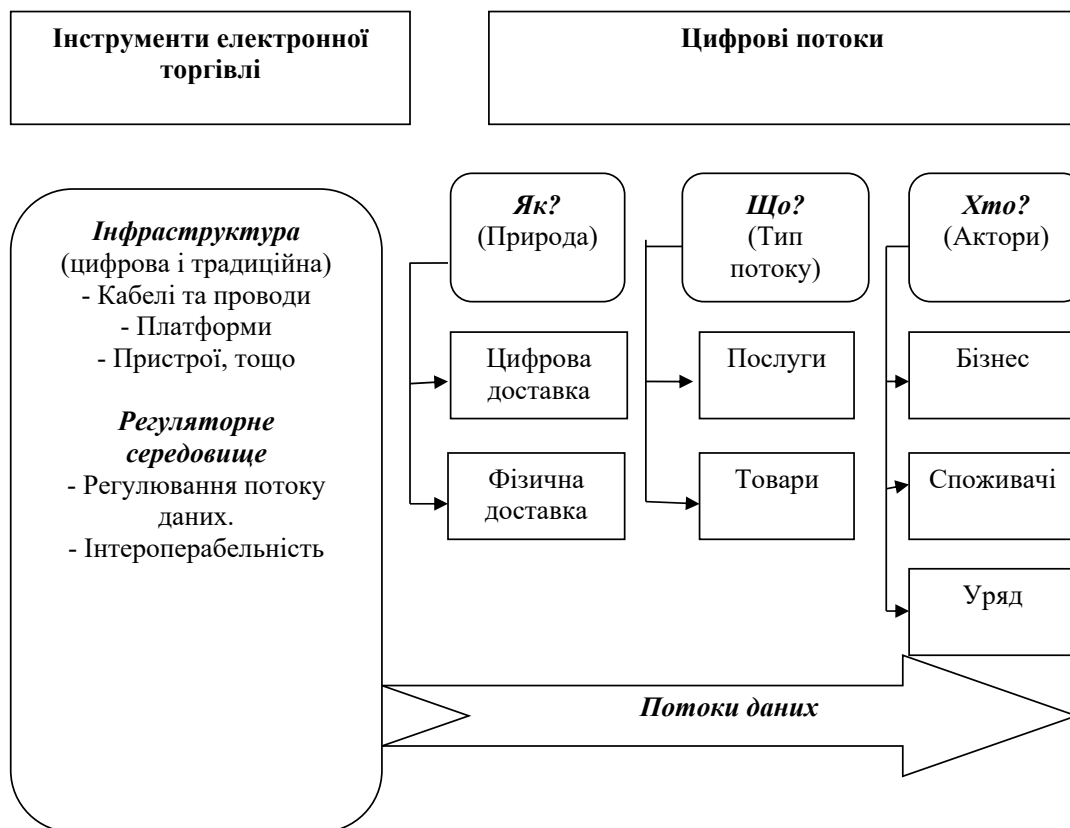

Рис. 1. Рамкова типологія електронної торгівлі в епоху діджиталізації

Джерело: складено автором на основі [3]

Таблиця 1

Використання індикативної типології для класифікації електронної торгівлі за умов діджиталізації

Приклади цифрових торговельних операцій	Як?	Що?	Хто?	Торгові питання	Вимірювання	Горизонтальні питання
Цифровий роздрібний продавець або ринок*	Фізична доставка	Товари	B2C (часто малі та середні підприємства) C2C	ГАТТ, стосовно об'єкта торгівлі; ГАТС по відношенню до посередника Сприяння торгівлі	Враховується в торговій статистиці (залежно від мінімальних Правил обліку), необхідна співпраця з бізнесом для визначення, яка частина цієї торгівлі є електронною	Передача даних, інфраструктура (доступ до неї та її швидкість), платформи електронних платежів, статистична класифікація послуг, сектор продажу, сумісність, регулювання конфіденційності
Послуги райдшерингу	Цифрова або фізична доставка	Послуги	B2C	Внутрішнє регулювання / порушення, зобов'язання ГАТС	Транспортні послуги загалом, але компанія спільного використання поїздок надає послуги платформи та страхування	
3D друк	Цифрова або фізична доставка	Послуги або товари	B2C B2B	Зобов'язання ГАТС або ГАТТ, сумісність, права інтелектуальної власності, конкурентна політика.	Важко ідентифікувати транзакцію. Необхідність додаткових уточнень у випадку класифікації в якості послуг	
Соціальна мережа	Цифрова доставка	Немонетизовані послуги	B2C	Нульова вартість для споживача, надання інших (потенційних) транскордонних послуг	Цінність послуги відокремлена від того, як її монетизувати	

* - Якщо продукт придбано безпосередньо в роздрібного продавця або стороннього трейдера, який продає цей продукт через платформу, це буде транзакція B2C, але якщо придбано через ринок у іншої особи, це може бути транзакція C2C.

Джерело: складено автором на основі [3]

декомпозиції низки транзакцій, що лежать в основі цифрової торгівлі, щоб дає можливість окреслити час, і простір ведення торгівлі, проілюструвати різні взаємодії, пов'язані з цифровою торгівлею, і визначити проблеми, пов'язані з визначенням масштабу транзакцій і торговельну політику, яка має вплив на торговельні процеси.

Важливу роль у розвитку електронної торгівлі відіграє цифрова інфраструктура. На думку С. Геннінгсона [4], цифрову інфраструктуру (ЦІ) можна розглядати як систему систем, що виходить за межі організаційних і системних доменів, тим самим зменшуючи фрагментацію інформації. ЦІ є відкритим, динамічним, складним і мережевим артефактом, що включає кінцеву кількість незалежних та операбельних компонентних систем, об'єднаних в мережу для досягнення спільної мети протягом

певного періоду часу. Структура інфраструктури цифрової торгівлі наведено в табл. 2.

Структура цифрової торгової інфраструктури організована навколо трьох ключових компонентів, які визначені в літературі з економічної термінології (архітектура, процес і врядування) як загальнодосяжні виміри. Крім того, вона включає додаткові підкатегорії цих вимірів, що базуються на чотирьох випадках та висновках. Під архітектурою розуміється 1) рівні (національний, міжнародний, глобальний); 2) учасники (бізнес, уряд, посередник; прямі, непрямі); 3) взаємодії (бізнес-бізнес (B2B), бізнес-уряд (B2G), уряд-уряд (G2G)); та 4) типи ЦІ (національний концентратор, конвеєр даних).

В контексті торгівлі стверджується, що ЦІ, яка виходить за рамки поточної інформаційної системи, може забезпечити більш ефективну оцінку ризи-

Рамкова структурна інфраструктура електронної торгівлі в умовах діджиталізації

Значення	Категорія	Вимір
Архітектура	Рівні	Національний, міжнародний, глобальний.
	Актори	Бізнес/уряд/посередники; прямий/непрямий.
	Взаємодії	Бізнес-бізнес (B2B); бізнес-уряд (B2G); уряд-уряд (G2G).
	Тип цифрової інфраструктури	Конвеєр даних; національний центр.
Процес	Розробка фаз цифрової інфраструктури торгівлі	Ініціація; експлуатація та обслуговування; нові послуги.
Врядування	Інфраструктура управління	Офіційна/ неофіційна.
	Права прийняття рішень	Конституційні права; права колективного вибору; стандарти; розподіл витрат і вигод; доступ до даних; експлуатаційні права.

Джерело: складено автором на основі [5]

ків, оптимізацію ланцюжка поставок та зменшення витрат. О. Гансет [5] відзначає, що з технічної точки зору цифрова інфраструктура розглядається як комплекс сумісних інформаційно-технологічних систем, що підтримують бізнес-процеси та операції. З соціальної точки зору, ЦІ виходять за межі простої матеріальної інфраструктури та заздалегідь визначених людських навичок, аби охопити соціальні, організаційні та моральні аспекти.

Положення щодо електронної торгівлі привернули значну увагу економістів в контексті різних моделей управління процесами міжнародної торгівлі. Зокрема, розглядаються такі моделі як «американський стиль» (США), «європейський стиль» (ЄС), «китайський стиль» (КНР), і «південно-тихоокеанський стиль» (Австралія та Нова Зеландія). Дослідники аналізують зміст і положення цих моделей, зосереджуючись на правилах торгівлі цифровими послугами в американському стилі, таких як вільний потік транскордонних даних, відсутність обов'язкової локалізації зберігання даних і захист вихідного коду [6; 7]. Основою європейських правил торгівлі цифровими послугами є захист інтелектуальної власності, аудіовізуального сектору та захист конфіденційності [8; 9]. «Китайський стиль» розглядає дані як національний стратегічний актив, встановлюючи високі стандарти захисту конфіденційності персональних даних, конфіденційності корпоративних даних і національної безпеки даних. Однак, як відзначають Дж. Хуанг [10] і Дж. Кві [11] правила цифрової торгівлі за цими моделями в основному діють на національному або регіональному рівнях, що призводить до «ізолюваних островів» і «перекриваючих» моделей фрагментації, які, певною мірою, навіть формують базис для бар'єрів в міжнародній цифровій торгівлі [12; 13].

Існує обмежена, але зростаюча кількість досліджень, які вивчають політику цифрової торгівлі. В. Спіція та Ж. Чеке [14] вважають, що умови, що стосуються вільного потоку даних в торговельних угодах, можуть мати два потенційні наслідки: пози-

тивний ефект сприяння торгівлі шляхом кращої міжнародної гармонізації нормативно-правової бази та підвищення довіри, а також ефект обмеження торгівлі через витрати та обмеження на відповідність до вільного потоку даних. Деякі угоди щодо даних, такі як Конвенція Ради Європи 108, сприяли збільшенню торгівлі товарами та послугами, тоді як інші, наприклад Директива ЄС про захист даних [15; 16], зменшили торгівлю. Зосереджуючись на перешкодах для торгівлі цифровими послугами, Е. Марель і М. Ферракан [17] виявили, що більш обмежувальна політика щодо транскордонного потоку даних зменшує торгівлю послугами залежно від цифрової інтенсивності цих секторів. Комісія з міжнародної торгівлі США розглядає вплив положень у торговельних угодах, які сприяють вільному потоку даних через інтернет на міжнародні торговельні потоки та знаходить позитивний і значний зв'язок між цими положеннями та торгівлею в семи секторах послуг [18].

Наразі існує брак емпіричних досліджень, що розглядали б координацію двосторонніх правил цифрової торгівлі для регулювання її розвитку [19; 20]. Враховуючи їх фундаментальний інституційний характер, двосторонні правила цифрової торгівлі можуть відігравати ключову роль у регулюванні розвитку цифрової торгівлі. Б. Шен і Дж. Гао [21] закликали до проведення переговорів і консультацій з приводу правил цифрової торгівлі, які поки що не включені до багатосторонньої торговельної системи, з метою відповіді на вимоги глобального цифрового управління. С. Ма і Й. Шен [22] запропонували посилити реконструкцію глобальних торговельних правил для вирішення розвитку цифрової торгівлі. Багато дослідників вивчають типи ЗВТ та правила цифрової торгівлі, проте їх вплив на цифрову торгівлю залишається недостатньо дослідженим.

У дослідженні Т. Жіанг і Й. Гу [12], було проведено аналіз можливості встановлення двосторонніх правил цифрової торгівлі для сприяння двосторонньому експорту цифрових послуг. Дослідження базувалося на емпіричному аналізі панельних даних про

цифрову торгівлю з 143 економіками світу в період з 2005 по 2019 рік. Отримані результати свідчать про те, що встановлення двосторонніх правил цифрової торгівлі істотно сприяє експорту цифрових послуг між сторонами. Тест на неоднорідність показав, що такі правила мають позитивний і значний стимулюючий ефект для ряду секторів, включаючи «страхові і пенсійні послуги», «фінансові послуги», «плату за використання інтелектуальної власності», «телекомунікаційні, комп'ютерні та інформаційні послуги», «інші бізнес-послуги» та «персональні, культурні та рекреаційні послуги». На рівні країни, коли країна-експортер є країною з низьким і середнім рівнем доходу, правила цифрової торгівлі мають значний позитивний вплив на обидві сторони торгівлі експортом цифрових послуг. Однак у випадку країн з високим рівнем доходу спостерігається значний негативний вплив. Результати аналізу механізму свідчать про те, що вартість торгівлі є проміжною змінною між правилами цифрової торгівлі та експортом цифрових послуг, що може викликати частковий посередницький ефект.

Отже, електронна торгівля, хоча й не є новим явищем, набуває зростаючого значення в сучасній

світовій економіці. Цей процес особливо корисний для малих і середніх підприємств, які стикаються з обмеженнями участі в торгівлі через високі витрати на вихід на ринок, різноманітність у регулюванні та стандартах в різних країнах і регіональних торгових об'єднаннях або обмежений доступ до інформації.

Висновки. Цифрова торгівля представляє собою новий економічний підхід до діджиталізації торговельного сектору, яка розвивається в якості передової форми електронної торгівлі та транскордонної електронної комерції, що на сьогодні стала новим стимулом для розширення міжнародної торгівлі. Подальший розвиток цифрової торгівлі залежить від технологічного прогресу та ефективності міждержавної взаємодії і спрямований на створення відповідної цифрової інфраструктури та регуляторного цифрового середовища. Це призведе до зменшення витрат на адміністрування електронної торгівлі завдяки використанню цифрових рішень та технологій, забезпечить можливість повноцінного й безпечного використання електронного цифрового підпису, впровадить всеохоплююче використання електронних контрактів та електронних рахунків в процесі здійснення міжнародної торгівлі.

Список використаних джерел:

1. Key barriers to digital trade. USTR, T.O.o.t. U.S.T.R., 2017. URL: <https://ustr.gov/about-us/policy-offices/press-office/fact-sheets/2017/march/key-barriers-digital-trade> (дата звернення: 06.02.2024).
2. Burri M, Chander A. What Are Digital Trade and Digital Trade Law? *AJIL Unbound*. 2023. № 117. С. 99–103. DOI: <https://doi.org/10.1017/aju.2023.14>
3. Baldwin R. The Great Convergence. Cambridge, MA: Harvard University Press, 2016. URL: <https://www.degruyter.com/document/doi/10.4159/9780674972667/html?lang=en> (дата звернення: 06.02.2024).
4. Rukanova B., Henningson S., Henriksen Z. Digital Trade Infrastructures: A Framework for Analysis. *Complex Systems Informatics and Modeling Quarterly*. 2018. № 14(March/April). DOI: <https://doi.org/10.7250/csinq.2018-14.01>
5. Hanseth O., Lyytinen K. Design theory for dynamic complexity in information infrastructures: the case of building internet. *Journal of Information Technology*. 2010. Vol. 25(1). P. 1–19. DOI: <https://doi.org/10.1057/jit.2009.19>
6. Malkawi B.H. Digitalization of Trade in Free Trade Agreements with Reference to the WTO and the USMCA: A Closer Look. *China WTO Rev*. 2019. No. 1. P. 149–166. URL: <https://hal.science/hal-02293190/document> (дата звернення: 06.02.2024).
7. Zhou N., Chen H. Research on the Digital Trade Effects of American-style Digital Trade Rules under RTAs Framework. *J. World Econ*. 2020. No. 43. P. 28–51. URL: <https://www.mdpi.com/2071-1050/15/11/9074> (дата звернення: 06.02.2024).
8. Aaronson S.A. The Digital Trade Imbalance and Its Implications for Internet Governance. *Glob. Comm. Internet Gov*. 2016. No. 25. URL: https://www.cigionline.org/static/documents/gcig_no25_web_0.pdf (дата звернення: 06.02.2024).
9. Meltzer J. Maximizing the Opportunities of the Internet for International Trade. *ICTSD World Econ. Forum 2016*, 2016. URL: <https://docslib.org/doc/3810715> (дата звернення: 06.02.2024).
10. Jiang J. Fragmentation of International Digital Trade Rules: Current Situation. *Causes and Countermeasures. Pac. J.* 2022. No. 30. P. 70–82. URL: <https://www.mdpi.com/2071-1050/15/11/9074> (дата звернення: 06.02.2024).
11. Qi J., Qiang H. Differences in regulatory policies, regional trade agreements, and digital service exports. *Financ. Trade Res*. 2022. P. 1–19. URL: <https://kns.cnki.net/kcms/detail/34.1093.f.20221104.1124.002.htm> (дата звернення: 06.02.2024).
12. Jiang T., Hu Y, Haleem F, Zeng S. Do Digital Trade Rules Matter? Empirical Evidence from TAPED. *Sustainability*. 2023. No, 15(11). DOI: <https://doi.org/10.3390/su15119074>
13. Заяць О.І. Міжнародна економічна інтеграція як передумова трансформації глобальної конкурентної сили. *Sciences of Europe*. (Praha, Czech Republic). 2020. № 4 (51). С. 26–30.
14. Spiezia V., Tscheke J. International agreements on cross-border data flows and international trade: A statistical analysis. OECD Science, Technology and Industry Working Papers, 2020/09, OECD Publishing. URL: <https://www.oecd.org/digital/international-agreements-on-cross-border-data-flows-and-international-trade-b9be6cbf-en.htm> (дата звернення: 06.02.2024).
15. Directive 95/46/EC of the European Parliament and of the Council of 24 October 1995 on the protection of individuals with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data. Eur-Lex. An official website

- of the European Union. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A31995L0046> (дата звернення: 06.02.2024).
16. Заяць О.І. Економіко-конкурентне домінування міждержавних інтеграційних об'єднань. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. 2020. № 31 (70). С. 1–4. DOI: <https://doi.org/10.32838/2523-4803/70-4-1>
 17. Marel E. Ferracane M. F. Do data policy restrictions inhibit trade in services? *Review of World Economics* (Weltwirtschaftliches Archiv), Springer; Institut für Weltwirtschaft (Kiel Institute for the World Economy). 2021. Vol. 157(4). P. 727–776. Available at: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10290-021-00417-2> (дата звернення: 06.02.2024).
 18. Herman P. R., Oliver S. Trade, policy, and economic development in the digital economy. *Journal of Development Economics*. 2023. Vol. 164. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jdeveco.2023.103135>
 19. Zhou N., Li Y. Measurement of Digital Trade Effects and Heterogeneity Analysis of Digital Intellectual Property Rules under the RTAs Framework. *Int. Econ. Trade Res.* 2021. No. 37. P. 35–50.
 20. Заяць О.І. Системна торговельно-конкурентна взаємодія ЄС – МЕРКОСУР. *Підприємництво та інновації*. 2020. № 12. С. 27–30. DOI: <https://doi.org/10.37320/2415-3583/12.4>
 21. Sheng B., Gao J. Digital Trade: An Analytical Framework. *J. Int. Trade*. 2021. No. 464. P. 1–18.
 22. Ma S., Shen Y. Digital Trade and the Reconstruction of Global Economic and Trade Rules. *Int. Econ. Rev.* 2023. P. 1–21. URL: <https://kns-cnki-net-s.video.cjlu.edu.cn:8118/kcms2/article/abstract?v=3uoqIhG8C45S0n9fL2suRadTyEVl2pW9UrhTDCdPD67sZFnh8sommirPwazXrQBfNpсEDkfw32-QPkuRD0meOVs19uKQVfqE&uniplatform=NZKPT> (дата звернення: 06.02.2024).

References:

1. Key barriers to digital trade. USTR, T.O.o.t. U.S.T.R. (2017). Available at: <https://ustr.gov/about-us/policy-offices/press-office/fact-sheets/2017/march/key-barriers-digital-trade> (accessed February 6, 2024).
2. Burri M, Chander A. (2023) What Are Digital Trade and Digital Trade Law? *AJIL Unbound*, no, 117, pp. 99–103. DOI: <https://doi.org/10.1017/aju.2023.14>
3. Baldwin R. (2016) *The Great Convergence*. Cambridge, MA: Harvard University Press. Available at: <https://www.degruyter.com/document/doi/10.4159/9780674972667/html?lang=en> (accessed February 6, 2024).
4. Rukanova B., Henningsson S., Henriksen Z. (2018) Digital Trade Infrastructures: A Framework for Analysis. *Complex Systems Informatics and Modeling Quarterly*. 2018. No. 14(March/April). DOI: <https://doi.org/10.7250/csimq.2018-14.01>
5. Hanseth O., Lyytinen K. (2010) Design theory for dynamic complexity in information infrastructures: the case of building internet. *Journal of Information Technology*, vol. 25(1), pp. 1–19. DOI: <https://doi.org/10.1057/jit.2009.19>
6. Malkawi B. H. (2019) Digitalization of Trade in Free Trade Agreements with Reference to the WTO and the USMCA: A Closer Look. *China WTO Rev.*, no, 1, pp. 149–166. Available at: <https://hal.science/hal-02293190/document> (accessed February 6, 2024).
7. Zhou N., Chen H. (2020) Research on the Digital Trade Effects of American-style Digital Trade Rules under RTAs Framework. *J. World Econ.*, no, 43, pp. 28–51. Available at: <https://www.mdpi.com/2071-1050/15/11/9074> (accessed February 6, 2024).
8. Aaronson S. A. (2016) The Digital Trade Imbalance and Its Implications for Internet Governance. *Glob. Comm. Internet Gov.*, no. 25. Available at: https://www.cigionline.org/static/documents/gcig_no25_web_0.pdf (accessed February 6, 2024).
9. Meltzer J. (2016) Maximizing the Opportunities of the Internet for International Trade. *ICTSD World Econ. Forum* 2016. Available at: <https://docslib.org/doc/3810715> (accessed February 6, 2024).
10. Jiang J. (2022) Fragmentation of International Digital Trade Rules: Current Situation. *Causes and Countermeasures. Pac. J.*, no. 30, pp. 70–82. Available at: <https://www.mdpi.com/2071-1050/15/11/9074> (accessed February 6, 2024).
11. Qi J., Qiang H. (2022) Differences in regulatory policies, regional trade agreements, and digital service exports. *Financ. Trade Res.*, pp. 1–19. Available at: <https://kns.cnki.net/kcms/detail/34.1093.f.20221104.1124.002.htm> (accessed February 6, 2024).
12. Jiang T., Hu Y, Haleem F, Zeng S. (2023) Do Digital Trade Rules Matter? Empirical Evidence from TAPED. *Sustainability*, no. 15(11). DOI: <https://doi.org/10.3390/su15119074>
13. Zaiats O. I. (2020) Mizhnarodna ekonomichna intehratsiia yak peredumova transformatsii hlobalnoi konkurentnoi syly. *Sciences of Europe*. (Praha, Czech Republic), no. 4 (51), pp. 26–30.
14. Spiezia V., Tschek J. International agreements on cross-border data flows and international trade: A statistical analysis. *OECD Science, Technology and Industry Working Papers*, 2020/09, OECD Publishing. Available at: <https://www.oecd.org/digital/international-agreements-on-cross-border-data-flows-and-international-trade-b9be6cbf-en.htm> (accessed February 6, 2024).
15. Directive 95/46/EC of the European Parliament and of the Council of 24 October 1995 on the protection of individuals with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data. *Eur-Lex*. An official website of the European Union. Available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A31995L0046> (accessed February 6, 2024).
16. Zaiats O. I. (2020) Ekonomiko-konkurentne dominuvannia mizhderzhavnykh intehratsiinykh obiednan. *Vcheni zapysky Tavriiskoho natsionalnoho universytetu imeni V. I. Vernadskoho*, no. 31 (70), pp. 1–4. DOI: <https://doi.org/10.32838/2523-4803/70-4-1>

17. Marel E., Ferracane M. F. (November, 2021) Do data policy restrictions inhibit trade in services? // Review of World Economics (Weltwirtschaftliches Archiv), Springer; Institut für Weltwirtschaft (Kiel Institute for the World Economy), vol. 157(4), pp. 727–776. Available at: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10290-021-00417-2> (accessed February 6, 2024).
18. Herman P. R., Oliver S. (2023) Trade, policy, and economic development in the digital economy. *Journal of Development Economics*, vol. 164. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jdevco.2023.103135>
19. Zhou N., Li Y. (2021) Measurement of Digital Trade Effects and Heterogeneity Analysis of Digital Intellectual Property Rules under the RTAs Framework. *Int. Econ. Trade Res.*, no. 37, pp. 35–50.
20. Zaiats O. I. (2020) Systemna torhovelno-konkurentna vzaiemodiiia YeS – MERKOSUR. *Pidpriemnytstvo ta innovatsii*, no. 12, pp. 27–30. DOI: <https://doi.org/10.37320/2415-3583/12.4>
21. Sheng B., Gao J. (2021) Digital Trade: An Analytical Framework. *J. Int. Trade*, no. 464, pp. 1–18.
22. Ma S., Shen Y. (2023) Digital Trade and the Reconstruction of Global Economic and Trade Rules. *Int. Econ. Rev.*, pp. 1–21. Available at: <https://kns-cnki-net-s.video.cjlu.edu.cn:8118/kcms2/article/abstract?v=3uoqI-hG8C45S0n9fL2suRadTyEV12pW9UrhTDCdPD67sZFnH8sommirPwazXrQBfNPcEDkfw32-QPkuRD0meO-Vs19uKQVfqE&uniplatform=NZKPT> (accessed February 6, 2024).

DIGITAL TRADE AS A NEW ECONOMIC APPROACH TO THE DIGITALIZATION OF THE TRADE SECTOR

Summary. The ongoing digitization of the global economy has accelerated digital trade growth significantly. Characterized by virtualization, platformization, generalization, and personalization, digital commerce stands distinct from traditional commerce. It facilitates direct connections between producers and consumers through Internet platforms, transcending limitations of time and geography. This enhances transaction efficiency manifold. This article aims to delineate digital trade as a novel economic paradigm in the digitalization of the trade sector. It studies digital trade within contemporary international economics. Digital trade has emerged as a novel economic approach to digitizing the trade sector, evolving beyond traditional and cross-border electronic trade. It serves as a catalyst for the expansion of international trade. Modern digital trade encompasses the digitization of trade processes and the exchange of digital goods. This includes the online sale of consumer goods, the provision of internet-based services, and the facilitation of data flows crucial for global value chains and intelligent manufacturing services. International digital trade encompasses both physical and digital transactions, including the acquisition of digital services like remote computing or architectural plans online, as well as digitally delivered goods and services such as purchases from online marketplaces or hotel reservations. Research findings suggest that the further advancement of digital trade hinges on technological innovation and effective interstate cooperation. This progress aims to establish a robust digital infrastructure and regulatory framework conducive to digital commerce. It will reduce administration costs through digital solutions, ensure secure utilization of electronic signatures, and promote the widespread adoption of electronic contracts and invoices in international trade processes. Digital trade represents a new economic approach to the digitalization of the trade sector, which as an advanced form of e-commerce and cross-border e-commerce, which today has become a new stimulus for the expansion of international trade.

Key words: digital trade, digital environment, digitization, electronic trade, international trade, international economic relations.